కథా కౌముది

నింబం

పల్లా నరేంద్ర

"బయట ఇంత గొడవ జరుగుతోంది, సదానందం బయటికి రాడేంటబ్బా? ఏమోయ్ సదానందం! వినబడటం లేదా? తొందరగా రావయ్యా! ఇక్కడొక డోక్లాం ఘట్టం జరుగుతుంటే, నువ్వేమో నింపాదిగా చక్లం ముక్లం వేసుకొని శుక్లాంబరధరం అని పూజ మొదలు పెడతున్నావా? ముందు ఈ విఘ్నం సంగతేంటో చూడవయ్యా బాబు".

కట్టుకున్న ధావళిని సవరించుకుంటు సదానందం బయటికి వచ్చి, తన మొదటి అంతస్తు బాల్కనీనుండి బయటకి తొంగి చూసాడు. 'నింబం' కింద, పక్కింటి పనిమనిషి జయమ్మకు, వాళ్ళింటి పనిమనిషి సత్తెమ్మకు మధ్య గొడవ. యాభై యేళ్లక్రితం తను పుట్టిన ఉత్తరాభాద్రా నక్షత్రానికి ప్రతీకగా సదానందం అయిదేళ్ళ క్రితం నాటిన వేపచెట్టుకి ప్రేమగా పెట్టుకున్న పేరు 'నింబం'. నిమ్మళంగా పెరిగి నింబం ఇప్పుడు మూడంతస్తుల ఎత్తు ఎదిగింది. అందుకే అందరి కళ్ళల్లో, నోళ్లల్లో ఆ వృక్షరాజమే!.

"దిక్కుమాలిన యాప చెట్టు, ఎంత ఊకినా చెత్త వొడుస్తనేలేదు. అశ్లేష ముసురులెక్క ఆకులు రాల్తనే ఉన్నయి. చెట్టు మీ ఇంట్ల ఉంటే సగం చెత్త ఈడుంటది, ఊడ్చే చాకిరేమో నా నెత్తికి సుట్టుకుంది. సత్తెమ్మా, ఇట్లయితే కష్టం సూడు, మా అమ్మోళ్లకి చెప్పి జీతమన్నా పెంచమని మీ అమ్మోళ్ళకి చెప్పు, లేకుంటే నువ్వన్నా వొచ్చి ఊడ్చిపో. నా తోని గాదింక" జయమ్మ ఆవేశం కట్టలు తెగుతోంది.

"ఆఁ..నేనేమన్న చెట్టుకి చెవుల చెప్పిన్నా యేంది, ఆకులన్నీ మీ ఇంట్ల రాల్చి నాకేమో కమ్మగ పండ్లని రాల్చమని, ఏరుకోని చప్పరించనీకె" సత్తెమ్మ సమాధానం కదనకుతూహలంలో ఖంగుమన్నది.

ఇరువురూ చేతుల్లో చీపుర్లను ఆడిస్తూ మాటల అస్త్రాలను సంధించుకున్నారు. ఒక పావుగంట సేపు రకరకాల హావభావ ప్రకటనలతో, మధ్య మధ్య కమర్షియల్ బ్రేకులతో అలా రియాలిటీ షో సాగిపోయింది. సదానందానికి ఏమీ పాలుపోవడం లేదు. బయటికి లోపలకి తచ్చాడుతున్నాడు, సిగ్నల్ దొరకని సెల్లుఫోనులా. మాటల్లో

పాలుపంచుకోవడం దేవుడెరుగు, అక్కడ కనిపించడం కూడా అతనికి రిస్కులా అనిపిస్తోంది. ఇంతలో ఎదురుగా కొత్తగా కడుతున్న అపార్ట్మెంట్ వాచ్‌మెన్ రాములు ఒక సంచితో వచ్చి ఎండిపోయిన వేపాకులని ఏరుకోవడం కనిపించింది. సదానందానికి ప్రాణం లేచొచ్చింది.

"రాములూ! అంతా బాగేనా! రాత్రిపూట దోమలు కుట్టకుండ వేపాకు పొగ బాగా పనిచేస్తుందా?" సదానందం చిద్విలాసంగా వేసిన కుశల ప్రశ్న.

"అవును సారూ, కంటి మీద గంటనో రెండు గంటలో కునుకుంటదంటే గీ ఆకుల పొగతోనే".

"ఎంత కావలెనంటే అంత తీస్కపో తాత, గీ సెత్త ఆ మున్సిపాలిటోళ్ళకు బరువే, ఆ సెత్త బండోళ్ళకు కూడ బరువే" జయమ్మ, సత్తెమ్మలు ముక్తకంఠంగా సెలవిచ్చారు.

ఇంతలో యుద్ధ వాతావరణంలో ఎంతో మార్పు సంభవించింది. వడగాడ్పులు తగ్గి చిరుజల్లులు కురవడం మొదలయ్యాయి. జయమ్మ సత్తెమ్మలు ప్రహరీ గోడకు అటొకరు, ఇటొకరు నిలబడి, ఒకరేమో కోడలి గురించి మరొకరు అల్లుడి గురించి తము పడుతున్న పాట్లు చెప్పుకోని ఒకరినొకరు ఓదార్చుకుంటున్నారు. "నీకు తెల్వనిదేముంది సత్తెమ్మా చిన్న మనవరాలికి తట్టుపోసింది కదా, ఇయ్యాల్టికి తొమ్మిదోరోజు. వేపాకు పసుపు బెట్టాలె, నీ దగ్గర అడించిన పసుపుంటే జర ఇయ్యి". జయమ్మ కొత దిగులుతో అడిగింది. అప్రయత్నంగా ఇద్దరి చూపులు ముందు వేప కొమ్మలమీద పడ్డాయి. ఆ మరుక్షణంలోనే ఒకరి కళ్ళలోకి ఒకరు చూసుకొని సన్నగా నవ్వుకున్నారు.

"అట్లంటే ఎట్లక్కా ఆ చెట్టేం పాపం చేసింది గానీ, కలిసి ఎట్లనో అట్ల ఊడ్చుకుందాం తీ. కాలానికి తగ్గట్టు అది నడుచుకుంటది. రాల్చేటప్పుడు రాలుస్తది, పూసెటప్పుడు పూస్తది. ఓపిక పడదాం. నీ మనమడినయితే పంపియ్యి, పసుపు ఇస్త" తెంపిన నాలుగు వేప కొమ్మలు జయమ్మ చేతికి అందిస్తూ కాంప్రమైజుకి, ట్రేడాఫుకి మధ్యేమార్గంగా సత్తెమ్మ స్టేట్‌మెంటు. ఊపిరి పీల్చుకొని లోపలికి వచ్చాడు సదానందం.

"బయట ఆ అల్లరేంటి?" తులసి చెట్టుకి నీళ్ళు పోసుకోవడానికి బయటికి వస్తూ సతీమణి సంధ్య ఆరా.

"ఏమీ లేదు, జయమ్మ, సత్తెమ్మల మధ్య ఏదో చిన్న గొడవ, తీరిపోయిందిలే" సదానందం సంజాయిషీ లాంటి సమాధానం.

"ఆ వేపాకు చెత్త పైనేనా తగాదా?" కొంత విసుగ్గా సంధ్య మరో ప్రశ్న.

"అయిపోయిందిలే, ఇప్పుడు అంతా ఓకే" మ్యాటర్ని క్లోజ్ చేద్దామని సదానందం ఆరాటం.

"ఓహో మీరిప్పుడు ఆ పంచాయతీ సామరస్యంగా పరిష్కరించారన్న మాట. అంత సీను సితార మీ దగ్గర లేదు కానీ, అటువైపు ఉన్న కొమ్మలని తొందరగా ఎవరితోనన్నా కొట్టించేయండి" సంధ్య సన్నాయి నొక్కులు.

"అవునురా, అదే మేలు" కోడలి గారి అత్తగారు దానికి వాద్య సహకారం.

"సరే చూద్దాం గానీ, చెట్టు ఇప్పుడే ఎదుగుతోంది కదా, దెబ్బతింటుందేమొ!" మీమాంసలో సదానందం అంతర్మథనం. నీళ్ళు నములుతూ అన్యమనస్కంగా సమాధానం చెప్పాడు.

'సదా నింబ వృక్షస్య మూలాదివాసా' అంటూ సాయిబాబా ఆరతి సన్నగా దగ్గరలోని దేవాలయం నుండి వినిపిస్తోంది. సదానందం ఎదురుగా గోడపైన ఉన్న సాయిబాబా పటం వైపు అమాయకంగా చూసాడు. బాబా ముఖంలో ఏదో నవ్వు. ఆ నవ్వులో ఎన్నో అర్థాలు. అలా కొన్ని తనకు స్ఫురిస్తుంటే, 'అపవిత్ర పవిత్రోవా' అంటూ పూజ మొదలుపెట్టాడు.

పూజ పూర్తి చేసుకొని బ్రేక్ ఫాస్ట్‌కి రెడీ అయ్యాడు సదానందం. మిల్లెట్ దోసెలని ప్లేట్లో పెట్టి సంధ్య ఇవ్వగా వాళ్ళ అమ్మగారు కరివేపాకు పొడి వడ్డించారు. "అమ్మా! మనము ఉగాది తరువాత చేసిన వేపపూత పొడి చాలా బాగుండింది, కానీ కొంచెమే చేసుకున్నాం. ఈసారి మాత్రం ఎక్కువగా చేసుకోవాలి" సదానందం తన అసంతృప్తిని వెలిబుచ్చాడు.

"లక్షణంగా చేసుకుందాం, దానికేం భాగ్యం. కానీ మనిమిద్దరమే కదా తినేది. ఎంత కావాలి? ఉగాది పచ్చడిలో వేసిన నింబకుసుమ భక్షణమే ఇంట్లో వాళ్లకి గగనం" వాళ్ళమ్మ నిట్టూర్పు శ్రుతిలో కోడలిపై పరోక్షంగా చిన్న చెణుకు. మరో దోసె వేస్తూ సంధ్యమాత్రం సదానందం అల్పసంతోషానికి ఫక్కున నవ్వింది.

"ఏ ఎందుకా నవ్వు? వేప అరోగ్యానికి చాలా మంచిది. రోజూ ఆ మాత్రం చిన్ని వేపాకు ముద్దలు తిన్నా సరే, ఎలాంటి జబ్బులూ ఉండవు, తెలుసా? " సదానందం కొంత చిరాకుతో ఉపదేశానికి పూనుకున్నాడు.

"మాకూ తెలుసు మహానుభావా. మా తాత గారు ఊర్లో ఆయుర్వేద వైద్యం చేసేవారు. చిన్నప్పుడు మేమూ చూశాము, మీ వేప మహిమలు. మీకున్నన్నంత కాకపోయినా వేపకాయంత 'జ్ఞానం' మాకూ ఉంది" సదానందాన్ని ఉడికించాలని సంధ్య డిసైడ్ అయిపోయింది.

"ఇదిగో మీలాంటి వాళ్ళు ఇలా వేపపైన లెక్చర్లిస్తూ ఇంట్లో మడిగట్టుకోని కూర్చుంటే, అక్కడ అమెరికా వాళ్ళు, యురోప్ వాళ్ళు వేప ఉత్పత్తులపైన పేటెంట్లు తీసుకొని వ్యాపారం చేసుకుంటున్నారు. కొన్ని రోజుల తరువాత ఇంటి ముందున్న చెట్టుకి కూడా ఎవడికో డబ్బులు కట్టాల్సి వస్తుందేమో. అది చూసుకొండి ముందు" తనకున్న ఇంటెలెక్చువల్ ప్రాపర్టీ రైట్స్ అవగాహనను తెలియబరుస్తూనే సదానందాన్ని ఎక్కడో మెలిబెడుతోంది సంధ్య.

అవధానంలో అప్రస్తుత ప్రసంగంలా అనిపించినా వేప చెట్టునుండి కల్లు కూడా గీస్తారని అమ్మ చెప్పిన విషయం కొంత కొత్తగానే అనిపించింది సదానందానికి. సదానందం సంధ్యల వాదన ముదిరి పాకాన పడకముందే సదానందం అదృష్టం బాగుండి ఫోను మ్రోగింది. సేంద్రియ వ్యవసాయంలో నిపుణుడైన తన మిత్రుడు విజయ్ వేప కషాయాలపై, వేప పిండి ఎరువుపై, వేప నూనె మొదలగు పద్ధతులపై తరువాతి వారంలో జరిగే వర్క్‌షాప్‌కి ఆహ్వానం.

"వేప గొప్పదనం మీద నువ్వొక కవితో, గేయమో రాసుకు రావోయ్, బాగుంటుంది" మిత్రుడి రిక్వెస్టు. తప్పకుండా కలుస్తానని చెప్పి ఫోన్ పెట్టేసి, నిన్ననే తెచ్చిన అలోవెరా నీమ్ హ్యాండ్‌వాష్‌తో చెయ్యి కడుకున్నాడు.

"నాన్నా నింబం అంటే మీనింగ్ ఏంటి?" సదానందం చిన్నమ్మాయి శివాంగి మొబైల్ ఫోను చూసుకుంటూ తల ఎత్తకుండానే ఒక ప్రశ్న సంధించింది. పదో తరగతి చదువుతున్న శివాంగికి స్పెల్‌బీ లో మొన్ననే ఒక ప్రైజు కూడా వచ్చింది. అల్లరిని తట్టుకోలేక అమెను శివాంగి అనడంకన్నా సివంగి అనే ఎక్కువగా పిలుస్తాడు వాళ్ళ నాన్న.

కళ్లజోడు తుడుచుకుంటూ "సంస్కృతంలో నింబం అంటే..", అంటూ చెప్పబోయిన సదానందానికి శివాంగి తల గిరుక్కున తిప్పి "సాంస్క్రిట్ కాదు ఇంగ్లీష్‌లో" అని ఒక టాంటు విసిరింది.

"ఇంగ్లీషు లోనా?" సదానందం నోరెళ్ళబెట్టాడు.

"ఏమో..ఎప్పుడూ వినలేదే" అలాంటిదొకటుందా అన్నట్టు అనుమానంగా మొహం పెట్టాడు.

"ఎన్, ఐ, ఎం, బి, ఎ, ఎం నింబం అంటే To define someone as mentally retarded in a less harmful way of saying it. The boy got the easiest question in the world wrong and the class called him a Nimbam. ఒక ఎక్జాంపిల్. సివంగి విడమర్చి చెప్పింది.

ఇది హాస్యమో వ్యంగ్యమో సదానందానికి అంతుబట్టడం లేదు. శివాంగి మరో ప్రశ్న "నాన్నా, డు యు లవ్ నింబం?"

"ఐ అడోర్ నింబం అండ్ లవ్ టు బి లైక్ నింబం..ఎయిదర్ ఇన్ సాంస్క్రిట్ ఆర్ ఇన్ ఇంగ్లీష్" సదానందం కంవిక్షన్‌తో కూడిన భావాన్ని నవ్వుతూనే కొంత సీరియస్‌గా చెప్పాడు. అలా ఆలోచిస్తూ ఆఫీసుకి బయలుదేరేందుకు మెట్లు దిగాడు.

"అయ్యో పాపం సదానందం. అతనికి మనశ్శాంతి ఎప్పుడూ ప్రియమే. అస్త్రశస్త్రాలతో కింద తయారుగా ఉన్నారు కరెంటు డిపార్ట్‌మెంట్‌వాళ్ళు, తీగలకు అడ్డొస్తున్నాయని కొమ్మల్ని నరికేందుకు. నింబానికి తప్పేట్టులేదు వేటు. సదానందం ఏమ్ చేస్తాడో"

"సార్ ఈ చెట్టు కొమ్మలు కొట్టేయాలె. వైర్లకు అడ్డమొస్తున్నయి" పర్మిషన్ కోసం కాదు, ఏదో చదువుకున్నోడివని ఇలా ఇంఫర్మేషన్ ఇస్తున్నాను అన్నట్లుగా కరెంట్ ఆఫీసు వ్యక్తి ముక్తసరి పలుకులు. ఒక చేతిలో గొడ్డలితో, మరో చేతిలో సిగరెట్టుతో, నింబాన్ని ఎగాదిగా చూస్తున్నాడు, ఎటు నుండి నరకడం మొదలుపెట్టాలా అని. సదానందానికి ఒక వైపు వళ్ళు మండిపోతోంది, మరో వైపు నోరెండిపోతోంది, అక్కడున్న దృశ్యం చూడగానే.

"ఎక్కడ అడ్డమొస్తున్నయి భయ్యా? అంతా బాగానే ఉంది కదా, ఎందుకు అనవసరంగా కొట్టడం" అని ఏదో చెప్పబోయాడు కొంత తమాయించుకొని.

"ఏం బాగుంది సార్. ఏమ్ ప్రాబ్లముందో మాకు తెలుసు కదా, మా అనుభవం మాకు ఉండదా? మా పని మమ్మల్ని చేసుకుపోనియ్యండి. గీ చెట్టేమైన చెప్పినట్టు మాటిని వైర్లను తాకకుండ పెరుగుతదా? ఇయ్యాల రేపు సదువుకున్న మనుషులే మాట యింటలేరు, ఇంక చెట్టేడా? తప్పదు సార్ కొట్టేయాలె. రేప్పొద్దున బాగ గాలులొస్తే వైర్లు తెగిపోతే మీరు, మీరు గాకపోతే మీ పక్కోళ్ళు మాకే కంప్లెయింట్ ఇస్తరు". 'ఎంతమందిని చూడలేదు మీలాంటోళ్ళని' అన్నట్టుగా నిక్కచ్చిగా సమాధానం చెప్పాడు కరెంటు మనిషి. అలా తన పనిలో నిమగ్నమయిపోయాడు.

"అదిగో అక్కడవసరం లేదు, ఇదిగో ఇక్కడ కొంచెం జాగ్రత్తగా కొట్టు" అంటూ సదానందం అటూ ఇటూ తిరుగుతూ తన స్పాండిలైటిస్ మెడ ఇబ్బంది పెట్టినా సాధ్యమైనంత తక్కువగా కొమ్మలు నరికేలా చూసేందుకు తన ప్రయత్నం తాను చేస్తున్నాడు.

"మీరేం టెంషన్ పడకండి సార్. నేను అంత కలియ జూసి ఎంత అవసరమో అంతనే కట్ జేస్త. వేప కొమ్మలు గట్టివి సార్. ఆ గుల్మొహర్ లెక్క, సుబాబుల్ లెక్క పెళుసు కాదు, చిన్న గాలికే ఇరగనీకె. చిన్నప్పుడంత ఈ వేప చెట్లకిందనే పెరిగినోణ్ణి. ఇది నాకు తోబుట్టువు లెక్క సార్. ఇప్పటికి పొద్దున లెవ్వంగనే వేపపుల్లతోనే పండ్లు తోముత. చిన్నప్పుడు మాయవ్వ బయిటికి కష్టమైనా గీ పొడి నూరి ఇచ్చేది. జుట్టు రాలుతున్నా, చర్మంకేమైన రోగమొచ్చినా, ఆడోళ్ల సమస్యలొచ్చినా, ఇట్ల ఎన్నో తీర్లుగ వేప చెట్టుతోనే మందులిచ్చేది. ఇప్పుడెవరు నమ్మరు సార్." తన అనుభవ సారాన్ని రెండు నిమిషాల్లో చెప్పేసాడు కరెంటు కరీము. సదానందం మనసుకి కొంత ఉపశమనం కలిగింది.

"అలస్యమైపోయిందని ఆఫీసుకు గబగబా బయలుదేరుతూ లంచ్ బాక్స్ కాంపౌండ్‌వాల్ పైనే మరచి వెళ్ళిపోయాడు సదానందం. ఇక సాయం'సంధ్యా' ప్రదోష పూజ తప్పదుగా!".

★★★

"ప్రతిరోజు పొద్దున్నే టీకప్పు చేతిలో పట్టుకొని, మిద్దెమీదికి వెళ్ళే మెట్లపైన కొర్చొని అలా వాలుతున్న వేపకొమ్మలని నిమురుతూ, పైన కూర్చున్న పక్షుల కేరింతలను, సందడిని గమనిస్తూ, అప్పుడప్పుడు ఏదో పుస్తకం చదువుతూనో, లేదా రాస్తూనో, లేదా అలా అలోచిస్తూనో ఓ గంటో, అరగంటో కాలం గడుపుతాడు సదానందం".

అలా మెట్లమీద కూర్చొని, నిన్న కొట్టేసిన కొమ్మల్ని చూస్తూ, నింబం కొంత బోసిగా ఉండడం గమనించిన సదానందం మనసులో నొచ్చుకున్నాడు. ఎందుకో ఏదో వెలితిగా అనిపించింది. 'ఏమ్ ఫరవాలేదులే, కొమ్మలు చకచకా పెరిగిపోతాయని' భరోసా ఇస్తున్నట్టుగా నింబం సన్నగా గాలిని సదానందం ముఖానికి తగిలేట్టుగా వీచింది. అలా అలోచనల్లోకి జారిపోయాడు సదానందం.

కాసేపు కూనికిపాట్లు పడ్డాక బయట ఏవో ఘంటల శబ్దానికి జాగృదావస్థలోకి వచ్చాడు. రేలింగ్ పైనుండి తలెత్తి చూస్తే వాకిట్లో నింబం కింద ఒక ఒంటె నిలబడి ఉంది. పిల్లల్ని స్వారీ చేయించడానికి ఆ కపీశ వాహనం వీధిలోకి

వచ్చింది. అలా నిలబడ్డ ఒంటె తనకు అందినంత వరకు వేపాకుల్ని పరపరా తినేస్తుంటే సదానందానికి చాలా వింతగా అనిపించింది. సదానందం, కూడా వచ్చిన వాడిని ఇంటర్వ్యూ చెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు. ఆ ఒంటెకి తాము ముద్దుగా పెట్టుకున్న పేరు రేష్మా అట, ఏదో హిందీ సినిమాలో కూడా కనిపించిదంట. వేపాకును చాలా ప్రియంగా తింటుందంట. ఒంటె వేపాకు తినడాన్ని సదానందం అబ్బురంగా చూస్తున్నాడు. అలా చుట్టూ తిరుగుతూ మొబైల్ ఫోనులో ఫోటోలు తీస్తూ పెద్దమ్మాయి ఆనందికి పదే పదే చెబుతున్నాడు 'వేపాకు ఎలా తింటుందో' చూడు అని.

"వేపాకు తింటుంది కాబట్టే అది అంత హెల్దీగా ఉందేమో నాన్నా" ఒంటెతో సెల్ఫీ తీసుకుంటూ పెద్దామ్మాయి ఆనంది రిటార్టు.

"అవును అందుకే అది లొట్టిపిట్ట, నువ్వేమో వసపిట్ట" సదానందం ఏదో అర్థం కాని భాషలో రియాక్షన్.

'ఆ ఒంటె దగ్గర ఎంత సేపు కాలక్షేపం? ఆ ప్రహసనం ఆపి ఆఫీసుకి రెడీ అవ్వండి" పై నుండి సంధ్య కేక లాంటి పిలుపు. ఒంటెను తోలేవాడిని చేసిన ఇంటర్వ్యూలో తాను తెలుసుకున్న కొత్త విషయాలను మననం చేసుకుంటూ మెట్లెక్కడం మొదలుపెట్టాడు సదానందం. మొదటి అంతస్తు గుమ్మం దాకా చేరాడో లేదో, "సార్" అన్న పిలుపుకి మళ్ళీ కిందకి చూసాడు.

గేటుకు ఆనుకోని ఒక నలభయ్యేళ్ళ మనిషి. నుదుట పెద్ద బొట్టు పెట్టుకొని, దానికింద కొంచెం సింధూరం అద్దుకొని, కాటను ప్యాంటుపై ఒక మీడియం క్వాలిటీ ఖాదీ షర్టు వేసుకొని, మణికట్టుకి నాలుగైదు రకాల కాశీ దారాలు చుట్టుకొని నిలబడి ఉన్నాడు. ఏమిటన్నట్టుగా సదానందం చూడగా "నమస్తే సార్" అని తన కుడిచేతిని ఛాతీపై ఉంచి తల కొద్దిగా వంచి ఆ వ్యక్తి పలకరించాడు. తానూ నమస్కారం చేసి ఏమిటో చెప్పు అన్నట్టుగా సదానందం ఆ వ్యక్తి వైపు చూసాడు.

"మన గల్లీకి సీసీ రోడ్డు సాంక్షన్ అయ్యింది సార్. అద్దం లెక్క కాంక్రీటు రోడ్డయితది. మట్టి, దుమ్ము లేకుండ మంచిగ నీటుగ ఉంటది" ఆ వ్యక్తి చెబుతూ పోతున్నాడు.

"ఇప్పుడున్న రోడ్డు బాగనే ఉంది కదా, కొంతనన్నా మట్టి కనబడకపోతే నేలకర్థం ఏముంది" సదానందం తన ధోరణిలో ఏదో చెప్పబోయాడు.

"ఈ కాలంల అందరు సిమెంటే కావాలంటున్రు సార్. మట్టెవనికి కావాలె. ఇండ్లు, చెరువులు, గుళ్ళు, రోడ్లు అన్నీ సిమెంటు తోనే నిండె. సిమెంటు లేని వాకిళ్ళు ఊర్లల్ల కూడ కరువాయె. సిటీల బస్తీలన్ని కూడ సిమెంటు రోడ్లేనాయె. మాకంటె మాకు కావాల్నని కాలనీల అందరు అడుగుతున్నరు గానీ మన గల్లీల కార్పొరేటర్ వాళ్ల బావ ఉంటడు గదా, అందుకే ఇది ముందుగాల మనకు వచ్చింది". ఆ వ్యక్తి ఒక మార్కెటింగ్ ఎక్స్పర్ట్‌లా టకటకా చెప్పేసాడు.

“సరే మనమేం చేస్తం. అట్లనే గానిద్దాం. మా ఇంటి ముందయితే ఆ వేపచెట్టు చుట్టూ ఒక జానెడు జాగా వదిలేసి రోడ్డేసుకుంటె సరిపోతది” సదానందం కండీషనల్ కంసెంటు ఇస్తున్నట్టుగా చెప్పాడు.

“అదే సార్..అది చెబ్దామనే” అంటూ తల గోక్కున్నాడు ఎదుటి వ్యక్తి.

“రోడ్డెయ్యడానికి ఈ వేప చెట్టుని కొట్టేయాలె సార్” అని పిడుగు లాంటి విషయం చెప్పనే చెప్పాడు.

తన ఊహకు కూడా అందని ఆ విషయాన్ని విని సదానందం ఓ నిముషం స్థాణువైపోయాడు. రేలింగ్‌ని పట్టుకొని మెల్లిగా కిందికి వచ్చాడు.

“నీ పేరేమన్నవు..?” అంటూ ఆ వ్యక్తితో కొంత చనువు కోసం అడిగాడు.

“నా పేరు హనుమంతు సార్, కార్పొరేటర్ సార్ దగ్గర పనిజేస్తా. రోడ్డు కాంట్రాక్టు కూడ సార్ వాళ్ళ మేనల్లునిదే. అందుకే ఈ పనులన్ని నేనే చూసుకుంట” తన ఐడెంటిటీని ఇంకొంచెం బలంగా ప్రస్తావించాడు హనుమంతు.

“రోడ్డుకీ చెట్టుకీ ఏమన్నా సంబంధం ఉన్నదంటవా హనుమంతు. దాని తిప్పలు దానిది, దీని తిప్పలు దీనిదేగదా” చిన్న విషయమే, నచ్చచెబుదామన్నట్టుగా సదానందం కొంత మంద్రంగా పలికాడు. ఎంత దాచుదామనుకున్నా అతని స్వరంలో గాద్గదికత ధ్వనించింది. అది హనుమంతు కూడా పట్టేసాడు.

“అది గాద్సార్. చెట్టు ఇంట్ల లేదు కదా. ఇంటి బయట రోడ్డుమీద మీ కాంపౌండ్ వాల్‌కి మూడు, నాలుగు ఫీట్ల దూరం ఉంది కదా. ఇవేమో గ్రామపంచాయతీ లే అవుట్లు, రోడ్లు ఇరవై ఫీట్లే పెట్టిరాయె. చెట్టు అమాంతం రోడ్డు మీద ఉన్నట్టే గద. మీరే అలోచించుండి. తియ్యక తప్పుతదా సార్?”. హనుమంతు కొంత కన్విన్సింగ్‌గా చెప్పే ప్రయత్నం చేసాడు.

“తరువాత కట్టుకున్నోళ్లంత ఇండ్లు పైకి కట్టుకోని, ఇంట్లోకి బండ్లు పోవడానికి రాంపులు కట్టి సగం రోడ్డు ఆక్రమిస్తున్నరు గదా. అవన్నీ ఒదిలేసి ఈ నీడనిచ్చే చెట్టు జోలికి రావడం న్యాయమంటవా హనుమంతు. పూనా లాంటి చోట్లయితే ఒక చెట్టు కొట్టాలంటే ఎంత లొల్లయితదో తెలుసా?” కొంత లా పాయింటు పట్టినట్టుగా, కొంత వేడుకోలుగా మిశ్రమ స్వరంతో సదానందం తన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

“అదేం లేదు సార్. అవన్నీ కూడ తీసేయడమే. అంతెందుకు అక్కడ నాలుగిండ్లవతల కనిపించే గన్నేరు చెట్లు, క్రోటన్లు, అన్నీ తీసేసేవే. పూనాలుండేది పూనాలుంటది, మనకాడుండేది మన కాడుంటది సార్. దానిదేముంది” అంతా సమన్యాయమే, సమయోచితమే అని భరోసా కలిపిస్తున్నట్టుగా హనుమంతు మరో అడుగు ముందుకేసాడు. సదానందం లోపల తన ఉద్రేకాన్ని అణచుకొని ఉన్నాడు. అలా అని బయటికి వెళ్ళగక్కే ధైర్యమూ అతనిలో లేదిప్పుడు.

“ఇంకా నాలుగైదు రోజులు టైముంది సార్, మళ్ళీ కలుస్తా. అవసరమైతే ఫోన్ చేస్తా. నమస్తే” అంటూ హనుమంతు సదానందం మొబైల్‌కి తన మొబైల్‌తో ఒక మిస్డ్ కాల్ ఇచ్చి, నంబర్ సేవ్ చేసుకొని బయలు దేరాడు.

దీనంగా నింబం వైపు తలెత్తి చూసాడు సదానందం. ఫిబొనాచీ సిరీస్‌లో అల్లుకున్న ఆకులు, కొమ్మల మధ్యనుండి సూర్య రశ్మి తళుక్కుమంటోంది. ప్రకృతిని మించిన దైవం ఉన్నదా అని స్వగతంలో అనుకుంటూ మెల్లిగా మొదటి అంతస్తు మెట్లను ఎక్కడం మొదలు పెట్టాడు. ఒక మూడు నాలుగు రోజులపాటు సదానందానికి మనసు మనసులో లేదు. నింబం అల్లుకున్న ప్రదేశంలో శూన్యాన్ని ఊహించుకోలేక పోతున్నాడు. అటువంటి ఊహ రావడమే జీర్ణించుకోలేకపోతున్నాడు. ఇంట్లో అందరూ “ఏదో ఒకటి చేద్దాం, చెట్టు కొట్టేయకుండా చూద్దాం” అని అంటూ ఉండడం సదానందానికి అంత వ్యధ లోనూ కొంత ఊరట కలిగిస్తూనే ఉంది. ఉండబట్టలేక హనుమంతుకి రెండు సార్లు ఫోన్ చేసి ఏదో రకంగా చెట్టుని కొట్టేయకుండా చూడమని కూడా విన్నవించాడు.

నాలుగు రోజుల తరువాత హనుమంతు రానేవచ్చాడు. అతన్ని పైకి పిలిచి ఇంట్లో కూర్చోబెట్టి ఒక అరగంట సేపు మాట్లాడి నింబాన్ని రక్షించమన్నాడు సదానందం. ఎందుకో హనుమంతుకి సదానందం మాటల్లో నిజాయితి కనిపించింది. అలోచనల్లో నిర్మలత్వం కనిపించింది. ‘ఆ చెట్టు కొట్టేయడం కూడా కాంట్రాక్టులో భాగం కాబట్టి, సొంత మిషిన్‌తో కొట్టేస్తే అందులోనూ కొంత మిగుల్చుకోవచ్చు కాబట్టి, కాట్రాక్టర్ తాపత్రయం అయి ఉండవచ్చు. చెట్టు ముట్టకుండా రోడ్డు వేయడం, కాని పని ఏం కాదుగదా’ అని మనసులోనే అనుకున్నాడు హనుమంతు.

“మీరు టెంషన్ పడకండి సార్. చూద్దాం. మన ప్రయత్నం మనం చేద్దాం. ఇంకో వారం రోజులు వేరేచోట పని చేసి ఇక్కడికొస్తం. ఈలోపల ఏదో ఒక దారి దొరకదా, చూద్దాం” అని హనుమంతు బయలుదేరాడు. ‘నమో దూతాయచ ప్రహితాయచ’ అని రుద్రం మంత్రం వెనకాల వినవస్తూంటె సదానందం శివుడికి మనసులోనే నమస్కరించుకున్నాడు, అహిర్బుధ్న్యుడు అతడే కదా అని. హనుమంతు వెళుతూ వెళుతూ నింబం మొదలు దగ్గర ఏదో పరిశీలనగా చూసి, అక్కడ కొంత మట్టి తీసి, శుభ్రం చేసి వెళ్ళడం సదానందం గమనించాడు. హనుమంతు కింద రోడ్డు మీద చెయ్యి ఊపుతూ చిరునవ్వుతో వెళ్ళిపోయాడు.

మూడు రోజుల తరువాత నింబం కింద కొంత సందడిగా కనిపించింది. సుమారు ముప్పయి సంవత్సరాలున్న ఒక మహిళ, ఆమెతో పాటు ఒక అరవై సంవత్సరాల ముసలమ్మ, ఇద్దరూ మొహాలలో పసుపు ఛాయతో పెద్ద కుంకుమ బొట్లతో నింబం మొదలులో ఉన్న చిన్న రావి మొక్కకీ వేపచెట్టుకీ కలిపి దారాలు కట్టి పసుపు కుంకుమలతో పూజ చేస్తున్నారు. సదానందం సంధ్యను పిలిచి ఏంటో చూడమని అడిగాడు. సంధ్య కిందికి వెళ్ళి ఆరా తీయగా ఆ ముసలమ్మ చెప్పడం మొదలు పెట్టింది.

“అమ్మా ఈమె నా కోడలు. పదేండ్లు ఎంత మంది దేవుండ్లకో మొక్కంగ మూణ్ణెల్ల కింద కొడుకు పుట్టిండు. వేప చెట్టు ఇష్ణుమూర్తి స్వరూపమయితే, రావి చెట్టు లచ్మీ దేవి అని అంటరు. మాకు చానా నమ్మకం. అవి కలిసున్న చోటు చానా పవిత్రం మాకు, మా కుటుంబానికి, మా ఇంటి దేవుని లెక్క. వాటంతకి అవి మొలుస్తే అది ఇంకా పవిత్రం. ఇక్కడ

కనిపించింది. అందుకే పూజ చేస్తున్నం. ఏమనుకోకు బిడ్డా” ముసలమ్మ తన్మయత్వంతో చెబుతుంటే ఆమె కోడలు చిన్న బాబుని చెట్టు మొదలు దగ్గరగా ఉంచి దండం పెట్టిస్తోంది. ముసలమ్మ ఒక దారం తీసి మనవడి చేతికి రక్ష కట్టింది.

అలా రెండు మూడు రోజులలో ఒక ఇద్దరు ముగ్గురు అక్కడ ఏదో పూజ చేయడం జరిగింది. హనుమంతు మధ్య మధ్యలో అలా వచ్చి చూసి వెళుతున్నాడు. సదానందానికి కొంత అర్థమయ్యి కొంత అర్థం కానట్టుగా ఉంది పరిస్థితి. నాలుగు రోజుల తరువాత హనుమంతు వచ్చి సదానందానికి ఒక చల్లని వార్త చెప్పాడు.

“సార్ ఈ చెట్టుని చానా మంది పవిత్రంగా చూస్తున్నరు కాబట్టి కొట్టేయకుండ రోడ్డెయ్యడానికి మా సారు ఒప్పుకున్నడు. ఇంక మీకు దిగులొద్దు సార్”.

సదానందం సంతోషానికి అవధుల్లేవు. ఆనంద భాష్పాలతో అప్రయత్నంగానే హనుమంతుకి రెండు చేతులెత్తి నమస్కరించాడు. ప్రతినమస్కారం చేసిన హనుమంతు కళ్ళు కూడా చెమర్చాయి.

కర్చీఫ్ తీసి కళ్ళు అద్దుకోని “సార్ మీరు నాకొక మాటియ్యాలె” అని అన్నాడు.

“పూజ వరకైతే సరేగానీ, గుడి కట్టుడు రోడ్డు ఆక్రమించుడు జరగకుండా చూసే బాధ్యత మీదే. లేక పోతె నా మాట పోతది” వినమ్రంగా చెప్పాడు హనుమంతు.

సదానందం హనుమంతు చేతుల్లో చేతులు పెట్టి ‘నీ మాట నిలబెట్టే బాధ్యత నాది’ అని మాటిచ్చాడు.

“సదానందం కిటికీలోనుంచి నా వైపు కొంత జాలిగానూ, కొంత విజయగర్వంతోనూ చూసాడు. నేనూ సదానందాన్ని అభినందించకుండా ఉండలేకపోయాను. నీ ధర్మం నిన్ను గెలిపించిందయ్యా సదానందం. నువ్వు నిలిచావు, నీ నింబం నిలిచింది, చెట్టుపైనున్న నా గూడూ నిలిచింది. శభాష్! అని అనుకున్నాను”

“నేను పిట్టనైనా ఈ కథ పిట్టకథ కాదేమో. సదానందం లాంటి ఎందరో వేపచెట్టులాంటి వాళ్ళు ఈ సమాజంలో ఉన్నారు. ఒకొక్కరికి, ఒకొక్కసారి, ఒకోవిధంగా ఉపయోగపడతారు. అలా అని అందరికీ అన్ని వేళలా ప్రయోజనం ఉండదని వేప చెట్టు పనికి రానిది కాదు కదా. అలాగే జయమ్మ, సత్తెమ్మ, కరీం, హనుమంతు, ముసలమ్మ, సదానందం కుటుంబ సభ్యుల్లాగా అందరికీ అన్ని విషయాలలో ఎంతో కొంత తెలుసు. అందరిలోనూ వైరుధ్యానికి బదులు వైవిధ్యం చూడగలిగితే ఎంతో మేలు. సమయానికి అనుగుణంగా మన అవసరాలతో పాటు, అవతలి వారి మనోభావాలకి, చుట్టూ ఉండే ఇతర జీవులకీ విలువిస్తే అంతా నింబసమూహమే. అంతా ఆనందమే. మరి అందరిదీ ఆనంద మార్గాన్వేషణే. స్వస్తి!”

COMMENTS